

PÕHIKOOLI LOODUSÕPETUSE AINEKAVA

Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määrus nr 1
„Põhikooli riiklik õppekava“ Lisa 4
(Vabariigi Valitsuse 23.03.2023 määruse nr 18 sõnastuses)

LOODUSÕPETUS

1. Õppeaine kirjeldus

Aine eesmärk on kujundada õpilastes hooliv hoiak looduse jm elukeskkonna ning kõige elava suhtes, arusaamine loodusest ja tehiskeskkonnast (edaspidi keskkond) ning jätkusuutliku arengu põhimõtetest. Ühtlasi luuakse alus õpilase loodusteadusliku maailmavaate ning mõtlemisviisi kujunemisele. Viimaseid iseloomustab uudishimu ümbritsevate nähtuste vastu, avatud, kuid kriitiline mõtlemine ning pürgimine tõenduspõhiste teadmiste poole.

Loodusõpetuse õppimise kaudu kujuneb õpilastel arusaam keskkonnast kui tervikust. Peamised tunnetusobjektid õppides on keskkonnas leiduvad objektid ja nähtused ning nendevahelised seosed. Õpitakse mõistma loodusnähtuste toimimise seaduspärasusi ning inimese ja keskkonna vastastikmõju. Loodusõpetust õppides kujuneb arusaam, et igal nähtusel on põhjus ja igasugune muutus keskkonnas kutsub esile teisi muutusi, mis võivad olla soovitud või soovimatud.

Loodusõpetuse eesmärk on luua püsiv alus loodusteadusliku kirjaoskuse kujunemisele, millele hiljem saavad toetuda teised loodusained (bioloogia, geograafia, füüsika, keemia) ning mille komponendid on: 1) oskus märgata, vaadelda ning selgitada keskkonnas esinevaid objekte ja nähtusi ning nendevahelisi seoseid; oskus rakendada loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelu probleeme lahendades; 2) uurimisoskused: oskus sõnastada uurimisküsimusi või -hüpoteese, mida on võimalik katse teel kontrollida; kavandada katseid andmete kogumiseks; teha praktilisi töid, kasutades katsevahendeid, -seadmeid ja mõõteriistu ohutult; analüüsida andmeid ning nende usaldusväärsust; tuletada kehtivaid järeldusi, sõnastada üldistusi ning esitada tulemusi; 3) oskus leida erinevatest allikatest infot loodusteaduste kohta, tõlgendada seda ning hinnata info usaldusväärsust, kasutada loodusteaduslikke mõisteid, ühikuid ja sümboleid nii suulisel kui ka kirjalikus eneseväljenduses, sh infot esitledes, probleemide üle arutledes ja enda väiteid põhjendades; 4) loodusteaduslike küsimustega tegelemist toetavad hoiakud ja väärtushinnangud: enesetõhusus loodusaineid õppides; huvi loodusteaduste õppimise ja loodusteadusliku ning tehnoloogiaalase karjääri vastu; valmisolek tegelda loodusteaduslike küsimustega ja vastutamine jätkusuutliku arengu eest.

Õppe korraldamine põhineb keskkonna kogemisel ning eakohastel tegevustel. Tähtsal kohal on praktilised tegevused, mille vältel uuritakse objekte ja nähtusi vahetult, ent ka loodusteaduslike mudelite toel. Õppimine peaks toetama õpilaste enda probleemide ja küsimuste esitamist ning neile vastuste ja lahenduste leidmist. Need peaksid olema avatud ja võimalikult palju seotud igapäevaeluga, st võimaldama erinevaid lahendusi. Viimane asjaolu soodustab ühtlasi õpilaste loova ning kriitilise mõtlemise arenemist. Niiviisi korraldatud aktiivne, õpilaskeskne ja probleemipõhine õppekeskkond loob soodsa pinnase õpilase sisemise motivatsiooni ning eneseregulatsiooni avaldumisele.

I kooliastmes õpitakse tundma põhiliselt lähiümbrust ning igapäevaelu nähtusi, keskendutakse keskkonna vahetule kogemisele ja praktilisele tegevusele. Kooliastme lõpuks jõutakse objektide ja nähtuste kirjeldamiselt lihtsamate seoste loomise ning järelduste tegemiseni. Kujundatakse õpilase huvi looduse vastu, oskust looduses käituda ning tema keskkonnahoiakuid. Luuakse esmane alus õpilase loodusteadusliku mõtlemisviisi kujunemisele: praktiliste tegevuste käigus suunatakse õpilast esitama lihtsaid küsimusi ja tegema oletusi ümbritsevate ainete ja materjalide ning objektide ja nähtuste kohta, neid vaatlema, võrdlema, rühmitama, mõõtma, katseid tegema, kollektioone koostama ning kaarti kasutama. Õpilast julgustatakse oma tähelepanekutest ja avastustest rääkima.

II kooliastmes arendatakse edasi õpilase loodusteaduslikku mõtlemisviisi ning uurimisoskusi. Kujundatakse oskust sõnastada katsega kontrollitavaid väiksema mahuga loodusteaduslikke küsimusi ning hüpoteese, katset kavandada, ellu viia ning järeldusi teha. Küsimustele vastuste otsimiseks innustatakse õpilasi kasutama ka teiseid allikaid: populaarteadusajakirju, uudisteportaale ning raamatuid, eesti- või muukeelset Wikipediat jms. Kujundatakse esmane arusaam, kuidas leida usaldusväärset infot. Oluline on kavandada õpilaste huvidest ja kogemustest lähtuvaid uurimuslikke õppeülesandeid. Õppekeskkond peab võimaldama õpilasel olla loov ning julgustama teda arutlema seatud probleemide üle, et areneksid õpilase eneseväljendusoskused, sh loodusteaduslike mõistete kasutamise oskus. Süvendatakse õpilaste keskkonnahoiakuid.

III kooliastmes õpitakse objekte ja nähtusi kvantitatiivselt kirjeldama ning süvendatakse info analüütilise töötlemise oskusi. Uurimisoskusi arendades pööratakse eraldi tähelepanu uuringute plaanimisele ja korraldamisele ning tulemuste analüüsile, tõlgendamisele ja esitamisele, sh kasutades digivahendeid ja e-keskkondi. Kujundatakse arusaam, et pole olemas üht universaalset teaduslikku meetodit, mille toel saadakse uusi teadmisi. Uurimistöid tehakse nii reaalsete ainete, objektide ning vahenditega kui ka kasutades arvutisimulatsioone ja teiseid infoallikaid. Õpitakse hindama eri tüüpi infoallikate usaldusväärsust ning eristama teaduslikku infot mitteteaduslikust. Praktilise tegevuse kõrval lahendatakse mitmesuguseid teoreetilisi ülesandeid, et arendada õpilaste abstraktset mõtlemist. Koduste töödega kinnistatakse klassis õpitut ning juhatakse õpilasi rakendama klassis omandatud teadmisi igapäevaelu tegevustes. Kõrgemat järku mõtlemise ja hoiakute kujundamiseks rakendatakse erinevaid probleemipõhiseid õppemeetodeid, sh arutelusid, rollimänge, juhtumiuuringuid, tehisasjade või lahenduste disainimist jms.

Nii II kui ka III kooliastmes on tähtis hoida õpilaste õpimotivatsiooni, kujundada huvi loodusteaduste õppimise ja loodusteadustega seotud elukutsete vastu, arusaama loodusteaduste ja tehnoloogia olulisusest igapäevaelus ning teadusuuringute vajalikkusest ühiskonnas.

2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliastme õpilane	II kooliastme õpilane	III kooliastme õpilane
<p>1) tunneb huvi looduse ja selle uurimise vastu ning mõistab loodusteaduslike teadmiste vajalikkust;</p> <p>2) sõnastab oma meeltega saadud kogemusi, kirjeldab nähtusi ning objektide omadusi, kasutab õpitud loodusteaduslikke mõisteid kõnes ja tekstiloomes;</p> <p>3) teeb õpetaja juhendamisel lihtsamaid vaatlusi, praktilisi töid, järgides ohutusnõudeid; vormistab vaatlusinfot, teeb järeldusi ning esitleb tulemusi;</p> <p>4) märkab ja sõnastab vahetus ümbruses esinevaid probleeme ning pakub lahendusi, langetab põhjendatud otsuseid, kasutades loovat ja kriitilist mõtlemist;</p> <p>5) leiab õpetaja suunamisel infot loodusteaduste kohta, kasutab andmekogumiseks, õppimiseks ning koostööks meedia- ja tehnoloogiavahendeid;</p> <p>6) mõistab, et teaduslikud teadmised saadakse vaatluste ning eksperimentide kaudu, teab loodusteadustega seotud elukutseid;</p> <p>7) käitub turvaliselt ning järgib tervislikke eluviise, väärtustab looduses viibimist ja oma kodukoha elurikkust, märkab looduse ilu ja erilisust ning suhtub sellesse austusega, hoolib elusolenditest ja nende vajadustest.</p>	<p>1) tunneb huvi looduse, selle uurimise ja loodusainete õppimise vastu;</p> <p>2) vaatleb ja kirjeldab loodus- ja tehisobjekte ning selgitab loodusnähtusi, kasutades õpitud loodusteaduslikke mõisteid, sümboleid ning ühikuid; saab aru lihtsamast loodusteadustekstist; kasutab või koostab mudelit, et näidata protsesside ja süsteemide mõistmist;</p> <p>3) kavandab õpetaja juhendamisel lihtsamaid praktilisi töid, sõnastab uurimisküsimusi ja kontrollib hüpoteese, järgides ohutusnõudeid ning valides sobilikke mõõtevahendeid; analüüsib andmeid, teeb järeldusi ja esitab uurimistulemusi;</p> <p>4) märkab ja sõnastab igapäevaeluga seotud probleeme ning pakub neile lahendusi, langetab põhjendatud otsuseid, kasutades loovat ja kriitilist mõtlemist;</p> <p>5) leiab infot loodusteaduste ja tehnoloogia kohta; hindab kasutatud allikate usaldusväärsust õpetaja abiga; kasutab õppimiseks, koostööks, andmekogumiseks ning -analüüsiks meedia- ja tehnoloogiavahendeid;</p> <p>6) mõistab, et teaduslikud teadmised on tõendus põhised ning saadakse süsteemse uurimistöö tulemusena;</p>	<p>1) tunneb huvi keskkonna, selle uurimise ning loodusainete õppimise vastu;</p> <p>2) vaatleb ja kirjeldab loodus- ja tehisobjekte ning selgitab ja põhjendab loodusnähtusi; saab aru loodusteadustekstist, kasutab õpitud loodusteaduslikke mõisteid, sümboleid ning ühikuid, selgitades nähtusi ja protsesse; kasutab või koostab mudelit, et näidata protsesside ja süsteemide mõistmist;</p> <p>3) sõnastab ja tõstatab iseseisvalt uurimisprobleeme, -küsimusi ning hüpoteese, kavandab ja korraldab uuringu, järgib ohutusnõudeid ning teeb uuringu põhjal kehtivaid järeldusi; esitab uurimistulemusi;</p> <p>4) märkab ja sõnastab igapäevaeluga seotud probleeme isiklikul, kohalikul ja globaalsel tasandil ning pakub lahendusi, langetab põhjendatud otsuseid, kasutades loovat ja kriitilist mõtlemist, võttes arvesse erinevaid aspekte (loodusteaduslikke, sotsiaalseid, majanduslikke, eetilisi);</p>

	<p>teadvustab teaduse ja tehnoloogia olulisust ning nende arenguga seotud riske;</p> <p>7) mõistab loodusteaduslike teadmiste vajalikkust igapäevaelus ja seotust tulevaste karjäärivalikutega, tunneb oma ümbruskonna loodusteaduste ning tehnoloogia valdkonnaga seotud elukutseid;</p> <p>8) mõistab inimtegevuse ja keskkonna seoseid kodukohas ja Eestis ning väljendab hoolivust ja lugupidamist kõigi elusolendite vastu; väärtustab elurikkust ja jätkusuutlikku arengut; tegeleb keskkonnaprobleemidega kodanikualgatuse korras; käitub turvaliselt ning järgib tervislikke eluviise.</p>	<p>5) leiab infot loodusteaduste ja tehnoloogia kohta, hindab kriitiliselt kasutatud allikate usaldusväärsust, rakendab andmekogumiseks, -analüüsiks, õppimiseks ning koostööks meedia- ja tehnoloogiavahendeid;</p> <p>6) mõistab, et teaduslikud teadmised on tõendus põhised, kuid ajas muutuvad; mõistab teaduse ning loodusteaduslike mudelite olulisust ning piiranguid; mõistab, kuidas teadus, tehnoloogia ning ühiskond üksteist mõjutavad; eristab teaduslikku ja mitteteaduslikku infot ning selgitab nende erinevusi;</p> <p>7) on motiveeritud elukestvaks õppeks, tunneb loodusteaduste ning tehnoloogiaga seotud karjäärivõimalusi;</p> <p>8) mõistab inimtegevuse ja keskkonna seoseid ning väljendab hoolivust ja lugupidamist kõigi elusolendite vastu; väärtustab elurikkust ja jätkusuutlikku arengut; tegeleb keskkonnaprobleemidega kodanikualgatuse korras; tunneb oma õigusi ja kohustusi ning piiranguid keskkonnaküsimustega tegelemisel; käitub turvaliselt ning järgib tervislikke eluviise.</p>
--	--	--

3. Õpitulemuste jaotus ja sisu klasside kaupa

1.klass	
Õpitulemused	Õppesisu
Inimese meeled ja avastamine	
<p>Õpilane:</p> <p>1) eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning looduslikke ja tehisklikke aineid (materjale);</p> <p>2) kirjeldab ja rühmitab neid eri tunnuste alusel, tuginedes tehtud vaatlustele ja katsetele;</p> <p>3) teeb oletusi tuttavate materjalide omaduste ning kehade käitumise kohta, teeb oletuste kontrollimiseks õpetaja juhendamisel katseid ning katsete põhjal lihtsaid järeldusi; seostab saadud teadmisi igapäevaelus ettetulevate olukordadega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elus ja eluta • Asjad ja materjalid • Mõõtmise, kaalumise • Tahked ained ja vedelikud <p>Põhimõisted: omadus, meeled, elus, eluta, elusolend, looduslik, tehisklik, tahke, vedel</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meelte kasutamine mängulises ja uurimuslikus tegevuses • Elus- ja eluta looduse objektide rühmitamine • Tahkete ja vedelate ainete omaduste võrdlemine • Õppekäik kooliümbruse elus- ja eluta loodusega tutvumiseks • Loodus- ja tehisobjektide ning materjalide rühmitamine
Aastaajad	
<p>Õpilane:</p> <p>1) teab, et muutused looduses sõltuvalt aastaegadest ning valgusest ja soojusest;</p> <p>2) teeb soojuse ja valguse peegeldumise kohta katseid ning sõnastab järeldused;</p> <p>3) teeb lihtsamaid loodusvaatlusi, kannab vaatlusinfo tabelisse ja jutustab vaatlusinfo/tabeli põhjal ilma muutumisest;</p> <p>4) oskab käituda õppekäigul loodust hoidvalt;</p> <p>5) oskab käituda veekogudel;</p> <p>6) teeb lihtsamaid ilmavaatlusi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aastaajaliste muutustega ja nende tekkepõhjustega tutvumine • Aastaegade vaheldumine looduses seoses soojuse ja valguse muutustega • Taimed, loomad ja seened erinevatel aastaegadel • Kodukoha elurikkus ja maastikuline mitmekesisus • Ilmavaatlus <p>Põhimõisted: suvi, sügis, talv, kevad, soojus, valgus, taim, loom, seen, kodukoht, veekogu, maastik, loomastik, taimestik, veekogu, ilmavaatlus</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õppekäigud aastaajaliste erinevuste vaatlemiseks, maastikuvaatlused

	<ul style="list-style-type: none"> • Puu ja sellega seotud elustiku aastaringne jälgimine • Tutvumine aastaajaliste muutustega veebimaterjalide põhjal • Fenoloogilised vaatlused (kevadmärkide otsimine) • Temperatuuri mõõtmise erinevates kohtades kasutades ka digitaalseid temperatuuriandureid
--	--

2.klass	
Õpitulemused	Õppesisu
Organismid ja elupaigad	
<p>Õpilane:</p> <p>1) teab õpitud maismaaloomi ja -taimi, loomade ja taimedega seotud ohtusid ning looduslikke ohte;</p> <p>2) teab õpitud veetaimi ja -loomi;</p> <p>3) teab, et organism hingab, toitub, kasvab ning paljuneb;</p> <p>4) suhtub hoolivalt elusolenditesse ja nende vajadustesse;</p> <p>5) suhtub vastutustundlikult koduloomadesse, ei jäta koduloomi hoolitsuseta;</p> <p>6) kirjeldab taimede, loomade (sh inimese) ja seente välisehitust, toitumist, kasvamist ja liikumisvõimet ning seostab neid elukeskkonnaga;</p> <p>7) eristab ühte liiki kuuluvaid organisme;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Maismaataimed ja -loomad, välisehitus ja mitmekesisus • Veetaimede ja -loomade erinevus maismaaorganismidest • Taimede ja loomade eluavaldused: toitumine ja kasvamine • Koduloomad ja nende eest hoolitsemine • Loodust säästev käitumine <p>Põhimõisted: puu, põõsas, rohttaim, teravili, juur, vars, leht, õis, vili, keha, pea, jalad, saba, kael, tiivad, nokk, suled, karvad, toitumine, kasvamine, elupaik, kasvukoht, metsloom, koduloom, lemmikloom, soomused, uimed, lõpused, ujulestad</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loodusvaatlused: taimede välisehitus, loomade välisehitus • Ühe taime või looma uurimine, ülevaate koostamine • Uurimus: taime kasvu sõltuvus soojusest ja valgusest • Uurimus: taimede kasvamine ja arenemine • Katse vedeliku liikumise kohta taimes • Uurimus pakendite lagunemise kohta • Õppekäik: organismid erinevates elukeskkondades

Inimene	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) teab, kuidas hoida oma tervist, silmi ja hambaid;</p> <p>2) teab, kelle poole tervisemurega pöörduda;</p> <p>3) järgib hügieeninõudeid ning hoolitseb keha puhtuse eest;</p> <p>4) väärtustab inimest ja tema vajadusi ning tervist;</p> <p>5) väärtustab tervislikku eluviisi, tervislikku toitumist ja puhtust;</p> <p>6) kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkust, valides sobivad mõõtmisvahendid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inimese välisehitus • Inimese toiduvajadused ja tervislik toitumine • Hügieen kui tervist hoidev tegevus • Inimese elukeskkond. Inimene looduse osana • Vastutustundlik eluviis, jäätmete sorteerimine, jäätmete vähendamine <p>Põhimõisted: keha, kehaosad, toit, toiduaine, tervis, haigus</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Enesevaatlus, mõõtmine • Päevamenüü koostamine ja selle tervislikkuse hindamine • Kokandusprojektid (tervislikud näksid, vitamiinihommikud, jne) • Uurimus: jäätmete sorteerimine kodus • Õppekäik: asula kui inimese elukeskkond • Tutvumine kohaliku tervisekeskusega
Ilm	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) tunneb huvi uurimusliku tegevuse vastu;</p> <p>2) teeb ilmavaatlusi ja iseloomustab ilma;</p> <p>3) teeb ilmamate põhjal järeldusi ning riietub vastavalt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ilmastikunähtused • Ilmavaatlused <p>Põhimõisted: pilvisus, tuul, õhutemperatuur, sademed: vihm, lumi</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilma vaatlemine • Õhutemperatuuri mõõtmine; • Ilmaennustuse ja tegeliku ilma võrdlemine • Tuulelipu meisterdamine ja tuule suuna määramine

3.klass	
Õpitulemused	Õppesisu
Organismide rühmad ja kooselu	
<p>Õpilane</p> <p>1) eristab ühte liiki kuuluvaid organisme;</p> <p>2) eristab selgroogseid (kala, kahepaikne, roomaja, lind ja imetaja) ning selgrootuid (putukad ja ämblikud) organisme;</p> <p>3) teab kodukoha tuntumaid loomi, taimi ja seeni;</p> <p>4) kirjeldab õpitud loomade eluviise ja elupaiku;</p> <p>5) oskab vältida loomade ning mürgiste taimede ja seentega seotud ohtusid;</p> <p>6) toob näiteid organismide seoste kohta looduses ning koostab lihtsamaid toiduahelaid;</p> <p>7) leiab õpetaja suunamisel infot loodusteaduste kohta, kasutab andmekogumiseks meedia- ja tehnoloogiavahendeid;</p> <p>8) saab aru, et teadlased esitavad küsimusi ning teevad neile vastamiseks vaatlusi ja katseid;</p> <p>9) teab, et katsete kordamine suurendab tulemuste usaldusväärsust, leiab katses mõjuteguri;</p> <p>10) märkab kodukoha elurikkust ja maastiku mitmekesisust ning selgitab nende olulisust;</p> <p>11) arvestab elusolendite (sh kaasinimeste) vajadusi;</p> <p>12) teeb ettepanekuid lähiümbruse keskkonnahoiuks ning osaleb sellesuunalistes tegevustes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Taimede mitmekesisus • Loomade mitmekesisus • Seente mitmekesisus • Elusorganismide rühmitamine, toiduahel • Elusolendite kooselu. Jätkusuutlik eluviis, loodushoid <p>Põhimõisted: õistaim, vili, seeme, okaspuu, käbi, sõnajalg, sammal, selgroogsed, kalad, kahepaiksed, roomajad, linnud, imetajad, soomused, selgrootud, ussid, putukad, ämblikud, seeneniidistik, kübarseen, eosed, hallitus, pärm, liik, kooselu, taimtoiduline, loomtoiduline, segatoiduline, toiduahel</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lihtsa kollektiooni või herbaariumi koostamine mõnest organismirühmast • Looma välisehituse ja eluviisi uurimine • Seente vaatlemine või hallitus/pärmseente kasvamise uurimine • Organismide kooselu uurimine välitingimustes (erinevates elupaikades) • Loodusretked ja matkad (looduskeskkonna mitmekesisus ja selle hoidmine)
Liikumine	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodust, teisi ja iseennast;</p> <p>2) uurib erinevate kehade liikumist ja pidurdusteedkonda; teeb oletusi katse tulemuse kohta; määrab katses mõjuteguri, teeb katse põhjal lihtsaid järeldusi;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liikumine looduses • Jõud liikumise põhjusena • Liiklusohutus <p>Põhimõisted: liikumine, kiirus, jõud</p>

<p>3) leiab õpetaja suunamisel infot erinevatest allikatest;</p> <p>4) käitub liikluses ohutult, märkab ohuolukordi.</p>	<p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehade kauguse ja kiiruse hindamine • Liikuva keha pidurdusteedkonna uurimine erinevates tingimustes • Jõudude mõju uurimine objekti käitumisele viskamisel, kukkumisel, põrgatamisel ja veeremisel • Liikluse uurimine kooli ümbruses
Elekter	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) koostab lihtsama vooluringi;</p> <p>2) teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad materjalid;</p> <p>3) väldib elektrivooluga seotud ohtlike olukordi, kasutades õpitud teadmisi;</p> <p>4) pakub välja viise elektri kokkuhoiuks kodus ja koolis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vooluring • Elektrijuhid ja mitteelektrijuhid • Elektri kasutamine ja säästmine • Ohutusnõuded <p>Põhimõisted: vooluallikas, lüliti, elektrijuht, metall, plast</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lihtsa vooluringi koostamine • Materjalide elektrijuhtivuse kindlaks tegemine • Lihtsal vooluringil põhineva eseme meisterdamine või tuunimine • Plakati, mõistekaardi vms koostamine elektri kodusest kasutamisest ja säästmisest
Kaart	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) saab aru kaardist; leiab kooliümbruse kaardilt tuttavaid objekte;</p> <p>2) leiab õpetaja suunamisel infot kaardirakenduste kohta, kasutab andmekogumiseks, õppimiseks ning koostööks meedia- ja tehnoloogiavahendeid;</p> <p>3) leiab Eesti kaardil oma kodukoha, suuremad kõrgustikud, saared, poolsaared, lahed, jõed, järved ja linnad;</p> <p>4) määrab suundi kompassiga;</p> <p>5) märkab kodukoha elurikkust ja maastiku mitmekesisust ning selgitab nende olulisust;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti kaart • Ilmakaared ning nende määramine kaardil ja looduses • Tuntumad kõrgustikud, saared, poolsaared, lahed, järved, jõed, linnad ja kodukoht Eesti kaardil • Magnetnähtused • Kompass <p>Põhimõisted: kompass, ilmakaared, magnet, plaan, pealtvaade, leppemärk, leppevärv, kaart, kaardi legend, põhi- ja</p>

<p>6) liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodust, teisi ja iseennast.</p>	<p>vaheilmakaared, kõrgustik, madalik, saar, poolsaar, laht, järv, jõgi, asulad</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Magnetite vaheliste tõmbe- ja tõukejõudude uurimine, erinevate materjalide magneetuvuse uurimine • Lihtsa kompassi meisterdamine • Ilmakaarte määramine kaardil • Lihtsa plaani koostamine • Plaani järgi liikumine kooli ümbruses • Asula (kodukoha) maketi loomine, maketile plaani koostamine • Orienteerumismängu koostamine • Õppekäigud oma maakonnaga tutvumiseks
--	--

4.klass	
Õpitulemused	Õppesisu
Maailmaruum	
<p>Õpilane</p> <p>1) koostab loodusteaduslikke mudeleid, selgitab mudelite toel objekte ja nähtusi: päikesesüsteemi ehitust ning planeetide liikumist, öö ja päeva ning aastaegade vaheldumist;</p> <p>2) leiab infot objektide ja nähtuste kohta, hindab info usaldusväärsust õpetaja abiga, koostab ja esitab valitud ülevaateid teemal maailmaruum;</p> <p>3) arutleb looduse ja maailmaruumi uurimise vajalikkuse üle; toob näiteid, kuidas teadlased koguvad tõendusmaterjali;</p> <p>4) uurib valguse neeldumist, peegeldumist ja murdumist, seostab neid nähtustega keskkonnas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Päike ja tähed • Päikesesüsteem • Tähtkujud • Galaktikad • Astronoomia • Päike kui Maa energiaallikas • Valgus ja selle levimine <p>Põhimõisted: maailmaruum, Päike, Maa, Kuu, tiirlemine, pöörlemine, ööpäev, aasta, täht, planeet, satelliit, Päikesesüsteem, tähtkuju, Suur Vanker, Põhjanaan, galaktika, astronoomia, energia, vari</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Päikesesüsteemi mudeli valmistamine, et illustreerida Päikese ning planeetide suurust ja nendevahelist kaugust • Öö ja päeva vaheldumise mudeldamine • Maa tiirlemise mudeldamine

	<ul style="list-style-type: none"> • Tähistaeava vaatlused, Põhjajanaela leidmine tähistaevas (võimalusel observatooriumi või planetaariumi külastamine) • Katsete tegemine valguse levimise uurimiseks: varju tekke, valguse neeldumise, murdumise ja peegeldumise uurimine
Planeet Maa	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) kirjeldab maailma poliitilise kaardi järgi etteantud riigi, sh Eesti geograafilist asendit;</p> <p>2) tunneb ja näitab gloobusel ja kaardil mandreid ja ookeane ning suuremaid Euroopa riike;</p> <p>3) teab, et atlas on kohanimede register, mille abil saab tundmatu koha leida;</p> <p>4) toob näiteid erinevate looduskatastroofide kohta ning kirjeldab nende mõju loodusele ja inimeste tegevusele;</p> <p>5) nimetab gloobuse ja kaartide kui Maa mudelite piiranguid, arutleb digikaartide eelistest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gloobus kui Maa mudel • Maa kujutamine kaartidel • Erinevad kaardid • Mandrid ja ookeanid • Suuremad riigid Euroopa kaardil • Geograafilise asendi iseloomustamine • Eesti asend Euroopas • Looduskatastroofid: vulkaanipursked, maavärinad, tormid, üleujutused <p>Põhimõisted: gloobus, mudel, looduskaart, riikide kaart, riigipiir, naaberriik, kontuurkaart, atlas, ekvaator, põhja- ja lõunapoolkera, põhja- ja lõunapoolus, manner, ookean, meri, geograafiline asend, vulkaan, laava, maavärin, torm, üleujutus</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gloobuse kui Maa mudeli meisterdamine • Vulkaani mudeli meisterdamine • Õpitud objektide kandmine kontuurkaardile • Erinevate allikate kasutamine, et leida infot ülevaate koostamiseks looduskatastroofide kohta • Loetelu koostamine asjadest/tegevustest, mida on vaja kriisiolukordade üleelamiseks kodus või looduses (koostöö Kadrina Vabatahtliku Päästemeeskonnaga)

Elu mitmekesisus Maal	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) nimetab elu tunnused ja võrdleb nende avaldumist erinevatel organismidel (taimed, loomad, seemed, bakterid);</p> <p>2) kasutab mikroskoopi;</p> <p>4) selgitab ühe- ja hulkraksete erinevust;</p> <p>5) arutleb bakterite tähtsuse üle looduses ja inimese elus;</p> <p>6) toob näiteid taimede ja loomade kohastumise kohta kõrbes, vihmametsas, mäestikes ning jäävööndis;</p> <p>7) toob näiteid elu tekkest ja arengust Maal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elu tunnused • Organismide mitmekesisus • Elu erinevates keskkonnatingimustes: vihmametsas, kõrbes, jäävööndis, mäestikes • Elu teke ja selle arenemine <p>Põhimõisted: rakk, ainurakne ja hulkrakne organism, bakter, toitumine, hingamine, paljunemine, kasvamine, arenemine, keskkonnatingimused, kõrb, vihmamets, mäestik, jäävöönd, kivistised, dinosaurused</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Töö mikroskoobiga: erinevate objektide vaatamine ja uurimine • Referaadi koostamine ühest eluvormist, loodusvööndist, kivistisest vms
Inimene	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) seostab inimese elundkonnad vastavate elunditega ja nende ülesannetega;</p> <p>2) analüüsib lihtsa katse või mudeli järgi inimese elundi või elundkonna talitlust;</p> <p>3) põhjendab tervislike eluviiside olulisust;</p> <p>4) põhjendab looduse ja oma elukeskkonna tundmise ja hoidmise vajalikkust;</p> <p>5) selgitab taimede, loomade, seente ja mikroorganismide tähtsust inimese elus;</p> <p>6) toimib keskkonnateadliku tarbijana ning väärtustab tervislikku toitu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inimese ehitus: elundid ja elundkonnad • Elundkondade ülesanded ja nende seos tervislike eluviisidega • Organismi terviklikkus • Väliskeskkonna mõju inimese organismile. • Inimese võrdlus selgroogsete loomadega • Taimede, loomade, seente ja mikroorganismide tähtsus inimese elus • Inimese põlvnemine <p>Põhimõisted: elund, elundkond, nahk, lihased, luustik, süda, veresoon, arter, veen, kopsud, maks, magu, soolestik, meeleeelundid, närvid, peaaju, seljaaju, munandid, munasarjad, emakas, viljastumine, näärmed, neerud, imetaja</p>

	<p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutvumine inimkeha ehitust tutvustavate video- ja veebimaterjalidega • Elundi mudeli valmistamine ja/või talitluse uurimine • Praktiline töö inimese elundite talituse uurimiseks • Menüü analüüsimine või koostamine lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest • Koostöö kooliõe ja/või Kadrina Tervisekeskusega • Võimalusel Eesti Tervisehoiumuuseumi külastamine
--	---

5.klass	
Õpitulemused	Õppesisu
Vesi. Veekogu kui uurimisobjekt	
<p>Õpilane</p> <p>1) leiab infot objektide ja nähtuste kohta, hindab info usaldusväärsust õpetaja abiga, koostab ja esitab valitud teemal ülevaateid (kodukoha järv/jõgi, looduskaitsealune liik/objekt, pindpinevus jms);</p> <p>2) sõnastab koos kaaslastega loodusteadusliku uurimisküsimuse või hüpoteesi, kavandab ja teeb uurimise kodukoha veekogu kohta, kogub ja vormistab andmeid ning esitleb uurimistulemusi;</p> <p>3) kasutab uurimiseks ja andmete kogumiseks tehnilisi abivahendeid (nt mikroskoop, digitaalsed andurid, luup); kasutab katseid tehes turvalisi töövõtteid;</p> <p>4) pakub võimalusi, kuidas suurendada katsetulemuste usaldusväärsust, leiab katses mõjuteguri;</p> <p>5) arutleb looduse uurimise vajalikkuse üle; toob näiteid, kuidas teadlased koguvad tõendusmaterjali;</p> <p>6) iseloomustab katsete põhjal vee omadusi; seostab need looduses toimivate protsessidega;</p> <p>7) mõõdab aine massi ja vedeliku ruumala ning valmistab lahust;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Loodusteaduslik uurimus • Vesi • Vee omadused (vee olekud ja nende muutumine, tihedus, märgamine, soojuspaisumine, vesi kui lahusti) • Jõgi ja järv elukeskkonnana • Jõgi ja selle osad • Vee voolamine jões • Veetaseme kõikumine jões ja vee ringlemine järves • Toitainete sisaldus järvede vees • Taimede ja loomade kohastumine eluks vees • Toiduahelate ja toiduvõrgustike moodustumine tootjatest, tarbijatest ning lagundajatest • Eesti jõed ja järved, nende paiknemine <p>Põhimõisted: aine, aine olek, tihedus, aurumine, veeldumine, tahkumine, sulamine, soojuspaisumine, märgamine, jõesäng, suue, lähe, peajõgi, lisajõgi, jõestik, voolukiirus, kärestik, juga, suurvesi, madalvesi, tootjad, tarbijad, lagundajad, toiduahel, toiduvõrgustik,</p>

<p>8) kirjeldab ja võrdleb jõe ja järve elutingimusi, teab nende tüüpilisemaid liike;</p> <p>9) kasutab liikide tundmaõppimiseks määrajaid;</p> <p>10) selgitab keskkonnatingimuste mõju elusorganismidele (sh inimesele); iseloomustab taimede ja loomade kohastumusi;</p> <p>11) koostab jõe ja järve kohta toiduahelaid ja toiduvõrke; selgitab toitumissuhteid ökosüsteemides (tootjad, tarbijad ja lagundajad);</p> <p>12) leiab kaardilt Eesti suuremad jõed, järved ning kirjeldab nende asendit.</p>	<p>hõljum, vetikas, kaldataim, veetaimed, röövkala)</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loodusteaduslik uurimus kodukoha veekogu näitel: uurimisküsimuse või hüpoteesi sõnastamine, andmete kogumine ja vormistamine ning tulemuste esitamine • Veeorganismide määramine määrajate abil • Tutvumine eluslooduse häältega, kasutades audiovisuaalseid materjale • Vee omaduste uurimine (vee oleku muutumine, vee paisumine jäätumisel, vee liikumine soojendamisel, soojuspaisumine, märgamine, kapillaarsus, erinevate ainete lahustuvuse uurimine vees) Kadrina paisjärvel, Loobu jõel või terviseraja tiigis
Vee kasutamine	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) koostab loodusteadusliku mudeli veeringe selgitamiseks;</p> <p>2) selgitab, kuidas kujuneb põhjavesi, ning põhjendab selle kaitsmise vajadust; kirjeldab joogivee saamise võimalusi;</p> <p>3) kavandab ja teeb koos kaaslastega vee puhastamise katseid; kasutab katseid tehes turvalisi töövõtteid;</p> <p>4) pakub võimalusi, kuidas suurendada katsetulemuste usaldusväärsust, leiab katses mõjuteguri;</p> <p>5) leiab infot objektide ja nähtuste kohta, hindab info usaldusväärsust õpetaja abiga, koostab ja esitab valitud teemal ülevaateid (kodukoha veekogu kaitse, allikad, kalavarud, looduskaitsealune liik/objekt jm) ;</p> <p>6) selgitab keskkonnatingimuste mõju elusorganismidele (sh inimesele);</p> <p>7) analüüsib oma pere veetarbimist ja teeb ettepanekuid vee säästmiseks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veeringe • Põhjavesi ja allikad • Vee kasutamine • Joogivesi • Vee reostumine ja kaitse • Vee puhastamine • Kalapüük ja -kasvatus <p>Põhimõisted: põhjavesi, kapillaarsus, allikas, joogivesi, setitamine, sõelumine, filtrimine, puhas aine, segu</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevate omadustega looduslike vete võrdlemine • Vee liikumise uurimine erinevates pinnastes • Vee puhastamine erinevatel viisidel • Veekasutuse uurimine kodus või koolis

Õhk	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) iseloomustab katsete põhjal õhu koostist ning omadusi; seostab need looduses toimivate protsessidega;</p> <p>2) kasutab uurimiseks ja andmete kogumiseks tehnilisi abivahendeid, sh digitaalsed andurid, kasutab katseid tehes turvalisi töövõtteid;</p> <p>3) leiab infot ilma kohta, teostab ilmavaatlusi ning esitleb uurimistulemusi;</p> <p>4) mõõdab õhutemperatuuri, hindab pilvisust ja tuule kiirust ning määrab pilvetüüpe ja tuule suunda;</p> <p>5) võrdleb ilmaandmete kaardi põhjal ilma Eesti eri osades ning iseloomustab jooniste põhjal õhutemperatuuri, sademete hulka ja tuule suunda;</p> <p>6) pakub võimalusi, kuidas suurendada katsetulemuste usaldusväärsust, leiab katses mõjuteguri;</p> <p>7) arutleb ilma uurimise vajalikkuse üle; toob näiteid, kuidas teadlased koguvad tõendusmaterjali;</p> <p>8) seostab hapniku ja süsihappegaasi põlemise, kõdunemise, hingamise ning fotosünteesiga;</p> <p>9) selgitab keskkonnatingimuste mõju elusorganismidele (sh inimesele); iseloomustab taimede ja loomade kohastumusi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Õhk • Õhu tähtsus • Õhu koostis ja omadused • Õhutemperatuur ja selle mõõtmine • Õhutemperatuuri ööpäevane muutumine • Õhu liikumine ja tuul • Kuiv ja niiske õhk • Pilved ja sademed • Sademete mõõtmine • Ilm ja ilmaennustus • Hapniku tähtsus looduslikes protsessides: hingamine, põlemine ja kõdunemine • Organismide kohastumine õhkkeskkonnaga • Tolmlemine <p>Põhimõisted: õhkkond, õhk, hapnik, süsihappegaas, lämmastik, tuul, tuule kiirus, tuule suund, kondenseerumine, pilved, sademed, ilm, hingamine, põlemine, kõdunemine, tolmlamine</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õhu omaduste uurimine: küünla põlemine suletud anumas; õhu kokkusurutavus; õhu ruumala muutumine soojenemisel ja jahutamisel; veeauru kondenseerumine • Temperatuuri mõõtmine, pilvisuse ja tuule suuna määramine ning tuule kiiruse hindamine • Erinevate Eesti piirkondade ilma võrdlemine ilmaandmete kaartide järgi
Asula	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) leiab infot koduasula elukeskkonna kohta, hindab info usaldusväärsust õpetaja abiga, koostab ja esitab ülevaate;</p> <p>2) leiab kaardilt Eesti maakonnakeskused ning kirjeldab nende asendit;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koduasula elukeskkond • Elutingimused maa-asulas ja linnas • Eesti linnad • Taimed ja loomad asulas • Keskkonnatingimused ja tervishoid • Valgusreostus

<p>3) teab asula tüüpilisemaid liike, koostab toiduahelaid ja toiduvõrke;</p> <p>4) selgitab keskkonnatingimuste mõju elusorganismidele (sh inimesele);</p> <p>5) hindab koduasula elutingimusi ja keskkonnaseisundit (vesi, õhk, valgus, müra, jäätmed, inimkaaslejad loomad); teeb ettepanekuid kodukoha keskkonnaseisundi parandamiseks;</p> <p>6) selgitab vee-, kanalisatsiooni- või energiasüsteemide toimimist koduasulas;</p> <p>7) kavandab koduasula rohe- või puhkeala, plaanib tulevikuasula vms;</p> <p>8) võrdleb katsete põhjal heli levimist erinevates materjalides; seostab heli kõrguse võnkumise sagedusega;</p> <p>9) analüüsib oma pere vee- või energiatarbimist ja hindab nende mõju keskkonnale; teeb ettepanekuid vee, energia ning materjalide säästmiseks;</p> <p>10) hindab inimtegevuse mõju asulale, arutleb selle tähtsuse ning kaitsmise vajaduse üle;</p> <p>11) seostab asula uurimise, kaitse ja majandamise nendes valdkondades tegelevate elukutsetega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Heli levimine ja müra • Tuulekoridorid • Jäätmed • Rohe- ja liikumisalad asulates • Linnaruum tulevikus <p>Põhimõisted: elukeskkond, valgusreostus, müra, võnkumine, parasiit, inimkaasleja loom, haljastus, tehiskeskkond)</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oma kodukohta tutvustava ülevaate koostamine (sh mis on aja jooksul muutunud) • Õppekäik asula elustikuga tutvumiseks • Kodukoha ettevõtte keskkonnamõju uurimine või ülevaate koostamine ja esitamine valitud digikeskkonnas kodukoha ühest keskkonnaprobleemist • Heli kõrguse ja võnkumise sageduse vahelise seose uurimine (nt joonlaua abil); • Lihtsa muusikainstrumendi valmistamine heli levimise uurimiseks • Materjalide heliisolatsioonivõime uurimine • Koduasula keskkonnaseisundi uurimine (sh samblike esinemise põhjal) • Koduasula keskkonnaseisundi uurimine (sh samblike esinemise põhjal)
Soo	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) leiab infot objektide ja nähtuste kohta, hindab info usaldusväärsust õpetaja abiga, koostab ja esitab valitud teemal ülevaateid (looduskaitsealune liik, looduskaitseala, turba kasutamine jms);</p> <p>2) leiab kaardilt Eesti suuremad sood;</p> <p>3) selgitab soode kujunemist ja arengut ning põhjendab soode rohkust Eestis;</p> <p>4) nimetab soos enamlevinud liike, iseloomustab nende kohastumusi soos;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Soode teke ja paiknemine • Soode areng: madalsoo ja raba • Turba tekkimine • Soo elukeskkonnana • Elutingimused soos • Soode elustik • Soode tähtsus • Turba kasutamine <p>Põhimõisted: madalsoo, raba, älves, laugas, turbasammal, turvas</p>

<p>5) kasutab liikide tundmaõppimiseks määrajaid;</p> <p>6) koostab soo kohta toiduahelaid ja toiduvõrke; selgitab toitumissuhteid soos (tootjad, tarbijad ja lagundajad);</p> <p>7) hindab inimtegevuse mõju soo kooslustele, arutleb soo tähtsuse ning kaitsmise vajaduse üle;</p> <p>8) seostab looduse uurimise, koosluste kaitse ja majandamise nendes valdkondades tegelevate elukutsetega.</p>	<p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sookoosluse uurimine õppekäigu, mudelite või veebimaterjalide põhjal • Turbasambla omaduste uurimine • Kolleksiooni või fotoseeria koostamine õppekursioonil, selle esitamine valitud digikeskkonnas
---	---

6.klass	
Õpitulemused	Õppesisu
Muld. Aed ja põld	
<p>Õpilane:</p> <p>1) kavandab õpetaja juhendamisel lihtsamaid praktilisi töid, sõnastab uurimisküsimusi ja kontrollib hüpoteese, järgides ohutusnõudeid ning valides sobilikud mõõtevahendid; analüüsib andmeid, teeb järeldusi ja esitab uurimistulemusi;</p> <p>2) kirjeldab ja võrdleb erinevaid mullaproove ning nimetab mulla koostisosi;</p> <p>3) iseloomustab katsete põhjal mulla koostist ja omadusi; seostab need looduses toimuvate protsessidega;</p> <p>4) selgitab mulla kujunemist ja selle tähtsust looduses;</p> <p>5) kirjeldab mullaelustikku ning mullaorganismide seoseid;</p> <p>6) seostab hapniku ja süsihappegaasi kõdunemise, hingamise ja fotosünteesiga; toob näiteid ainete ringkäigu kohta looduses;</p> <p>7) kirjeldab ja võrdleb põllu/aia elutingimusi, teab nende tüüpilisemaid liike;</p> <p>8) toob näiteid põllukultuuride saagikust mõjutavate tegurite, muldade kahjustumise põhjuste ning tagajärgede kohta;</p> <p>9) hindab inimtegevuse mõju aia/põllu kooslustele, arutleb nende tähtsuse ning muldade kaitsmise vajaduse üle;</p>	<p>Muld elukeskkonnana</p> <p>Mulla koostis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muldade teke ja areng • Mullaorganismid • Aineringe • Mulla osa kooslustes. Mullakaeve • Vee liikumine mullas. Kapillaarsus <p>Aed ja põld elukeskkonnana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mulla viljakus • Aed kui kooslus • Fotosüntees • Aiataimed. Viljapuu- ja juurvilja- ja iluaed • Põld kui kooslus • Keemilise tõrje mõju loodusele • Mahepõllundus • Inimtegevuse mõju mullale. Mulla reostumine ja hävimine • Mulla kaitse <p>Põhimõisted: muld, kivimite murenemine, mulla tahke osa, mullasõmerad, mullaõhk, mullavesi, huumus, huumushorisont, liivmuld, savimuld, fotosüntees, kõdunemine, väetis, viljavaheldus, liblikõielised, mügarbakterid, sümbioos, kultuurtaim, umbrohi, kahjurid, taimehaigused, keemiline tõrje, biotõrje,</p>

<p>10) seostab looduse uurimise ja koosluste majandamise nendes valdkondades tegelevate elukutsetega.</p>	<p>ökomärgis, köögivilj, puuvili, liik, sort, maitsetaim, ravimtaim, iluaed</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mullaproovide võtmine, kirjeldamine, mulla ja turba võrdlemine • Komposti tekkimise uurimine • Vee- ja õhusisalduse kindlakstegemine mullas • Erinevate pinnasetüüpide (turvas, muld, liiv) vee sidumisvõime uurimine • Ühe aia- või põllutaimega seotud elustiku uurimine (koostöö kohaliku põllumajandusettevõttega) • Uurimus põllusaaduste osast igapäevases menüüs ning nende töötlemisest toiduaineks (koostöö koolisööklaga) • Ühe põllumajandussaaduse olemusringi uurimine
Mets	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab metsakoosluse elutingimusi, teab selle tüüpilisemaid liike;</p> <p>2) võrdleb metsakooslusi õpitud metsatüüpide näitel;</p> <p>3) koostab metsakoosluste kohta toiduahelaid ja toiduvõrke; selgitab toitumissuhteid metsas (tootjad, tarbijad ja lagundajad);</p> <p>4) seostab looduse uurimise, metsa kaitse ja majandamise nendes valdkondades tegelevate elukutsetega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elutingimused metsas • Mets kui elukooslus • Metsarinded • Nõmme-, palu-, laane- ja salumets • Eesti metsade iseloomulikud liigid, nendevahelised seosed. Eesti metsad, nende tähtsus ja kasutamine • Puidu töötlemine • Metsade kaitse <p>Põhimõisted: põlismets, loodusmets, majandusmets, jahiulukid, sõralised, tippkiskja, metsarinded, metsatüübid: nõmmemets, palumets, salumets, laanemets; ökosüsteem</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutvumine metsa kui koosluse ja selle elustikuga (võimalusel õppekäik) • Eesti metsade valdavate puuliikide võrdlemine, kasutades näidisobjekte või õppematerjale

	<ul style="list-style-type: none"> • Uurimus: mets igapäevaelus/ metsaga seotud tarbeesemed • Loomade tegutsemisjälgede uurimine • Ökosüsteemi uurimine mudelite abil • Õppekäik Sagadi Looduskooli
Läänemeri	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) selgitab Läänemere vähese soolsuse põhjuseid ning Läänemere mõju Eesti ilmastikule;</p> <p>2) kirjeldab ja võrdleb veekogu elutingimusi, teab tüüpilisemaid liike;</p> <p>3) hindab inimtegevuse mõju Läänemerele, arutleb mere tähtsuse ning kaitsmise vajaduse üle;</p> <p>4) seostab looduse uurimise, veekogude kaitse ja majandamise nendes valdkondades tegelevate elukutsetega;</p> <p>5) leiab kaardilt Läänemere äärsed riigid, looduskaitsealad, lahed, väinad, poolsaared, saared, kirjeldab nende asendit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Merevee omadused • Läänemere asend ja ümbritsevad riigid, suuremad lahed, väinad, saared, poolsaared • Läänemere mõju ilmastikule • Läänemere rannik • Elutingimused Läänemeres • Tootjad, tarbijad ja lagundajad • Toitumissuhted ökosüsteemis • Meres, rannikul, ja saartel elavad liigid ning nendevahelised seosed • Meri ja inimtegevus, rannaasustus • Läänemere reostumine ja kaitse <p>Põhimõisted: vee soolsus, lahus, lahusti, lahustunud aine, riimvesi, rannajoon, laug- ja järskrannik, rohevetikad, pruunvetikad, punavetikad, põhjaloomastik, siirdekala, rannikulinnud, mikroplast</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erineva soolsusega lahuste valmistamine, et võrrelda Läänemere ja maailmamere soolsust; merevee aurustamine • Nafta- ja plastireostuse mõju uurimine elustikule; naftareostuse likvideerimise katse • Läänemere probleemide analüüsimine etteantud situatsioonides
Eesti loodusvarad	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) võrdleb olmes kasutatavate materjalide omadusi ning seostab need kasutusala-dega;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti loodusvarad, nende kasutamine ja kaitse • Loodusvarad energiaallikatena

<p>2) teeb ettepanekuid vee, energia ja materjalide säästmiseks;</p> <p>3) põhjendab olmejäätmete sortimise ja töötlemise vajadust ning sordib olmeprügi;</p> <p>4) teeb ettepanekuid kodukoha keskkonnaseisundi parandamiseks; osaleb sellesuunalistes tegevustes;</p> <p>5) hindab taastuenergia tootmise ja kasutamise võimalusi oma kodukohas;</p> <p>6) arutleb taastuvate ja taastumatute loodusvarade kasutamise ning Eesti keskkonnaprobleemide üle ja pakub välja nende lahendamise võimalusi;</p> <p>7) koostab ammendunud karjääri kasutuskõlblikuks keskkonnaks muutmise kavandi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Eesti maavarad, nende kaevandamine ja kasutamine Kaevanduste ja karjäärade kasutamisega seotud keskkonnaprobleemid. Kestlik areng <p>Põhimõisted: loodusvarad, taastuvad ja taastumatud loodusvarad, maavarad, setted, kivimid, lubjakivi, graniit, põlevkivi, karjäär, maa-alune kaevandus, soojus-, tuule-, päikese-, vee- ja elektrienergia, kestlik areng</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> Eesti kivimite ja setete määramine, nende seostamine kasutusalaadega Tegevuskava koostamine keskkonnahoidlikuks käitumiseks, nt vee- või energiatarbimise analüüsi, prügi sorteerimise vms kaudu
Loodus- ja keskkonnakaitse Eestis	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) saab aru inimtegevuse ja keskkonna vahelistest seostest kodukohas ning Eestis;</p> <p>2) põhjendab loodus- ja keskkonnakaitse vajalikkust;</p> <p>3) leiab eri allikatest loodusteaduslikku teavet ning arutleb infoallika usaldusväärsuse üle;</p> <p>4) oskab vastandada teaduslikku ja mitteteaduslikku seletust;</p> <p>5) kirjeldab niidu elutingimusi ja teab tüüpilisemaid liike;</p> <p>6) leiab kaardilt looduskaitsealad, kirjeldab nende asendit;</p> <p>7) võrdleb koosluste (veekogu, soo, mets, niit, põld/aed, asula) elutingimusi, hindab inimtegevuse mõju kooslustele, arutleb nende tähtsuse ning kaitsmise vajaduse üle.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Looduskaitse Elurikkus Puisniit. Pärandkooslus Keskkonnakaitse Kaitsealused üksikobjektid Kaitsealad: looduskaitsealad, rahvuspargid, maastikukaitsealad <p>Põhimõisted: looduskaitse, elurikkus, puisniit, pärandkooslus, keskkonnakaitse, kaitsealused üksikobjektid, kaitsealad: looduskaitsealad, rahvuspargid, maastikukaitsealad</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> Õppekäik kaitsealale või metsa-, soo-, niidukoosluse tundmaõppimiseks Ülevaate koostamine ühe kaitsealuse liigi, objekti või kaitseala kohta Tutvumine niidu kui koosluse elustikuga; herbaariumi koostamine niidutaimedest

	<ul style="list-style-type: none"> • Koosluste elutingimuste võrdlemine kodukoha või õppekäikudel külastatud kohtade näitel
--	--

7.klass	
Inimene uurib loodust	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) sõnastab uurimisprobleeme ja -küsimusi ning hüpoteese, mida saab katse või vaatluse kaudu uurida (kontrollida), plaanib ja korraldab koos kaaslastega katseid, kogub andmeid, vormistab tulemused tabelite ja joonistena; teeb andmete põhjal kehtivaid järeldusi, esitab tulemused (sh digitaalselt);</p> <p>2) eristab katses sõltumatu ja sõltuva muutuja; mõistab kõrvalmuutujate kontrollimise vajadust;</p> <p>3) mõistab korduskatsete ja kontrollkatsete vajadust; analüüsib kogutud andmete usaldusväärsust ning järelduste kehtivust;</p> <p>4) eristab teaduslikke teadmisi mitteteaduslikest teadmistest;</p> <p>5) arutleb loodusteaduste ja tehnoloogia arengu ning tähtsuse üle igapäevaelus ja ühiskonnas; toob näiteid nende vastastikuste seoste kohta;</p> <p>6) mõõdab või määrab kujundi pindala, keha ruumala.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Loodusteadused ja tehnoloogia • Teaduslik meetod • Uurimuse etapid • Vaatlus ja katse • Mõõtmise loodusteadustes, mõõteriistad, mõõteühikud, mõõtmistulemuste usaldusväärsus • Andmete graafiline esitamine <p>Põhimõisted: hüpotees, mõõtmine, füüsikaline suurus, mõõtühik, mõõteriist, pikkus, pindala, ruumala</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd ja õpiprojektid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõõteriistadega (sh digitaalsetega) tutvumine • Keha pikkuse, pindala ja ruumala mõõtmine, tulemuste usaldusväärsuse hindamine, graafikute koostamine • Bioloogiliste, geograafiliste või kodulooliste objektide vaatlemine, uurimine, kirjeldamine ja mõõtmine • Plaani koostamine hoones või maastikul (nt koolimaja ümbruses või koridoris): objektide kandmine plaanile leppemärkidega, vahemaade mõõtmine (silvamõõduline, sammupaariga, mõõdulindiga), suundade määramine
Ainete ja kehade mitmekesisus	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) teab, et ained koosnevad aatomitest ja molekulidest; koostab lihtsamate molekulmudelite põhjal ainete valemeid;</p> <p>2) arutleb mudelite tähtsuse ja piiratuse üle;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ainete ja kehade koostis: aatom, molekul • Keemiline element, perioodilisuse tabel • Liht- ja liitained, nende valemid • Keemiliste elementide levik • Aine olekud • Aine tihedus • Puhtad ained ja segud, materjalid ja lahused

<p>3) eristab aineid ja materjale nende omaduste (värvuse, tiheduse, sulamis- ja keemistemperatuuri, soojusjuhtivuse) uurimise põhjal ning seostab omadusi nende kasutusalaadega;</p> <p>4) järgib katseid tehes ohutusnõudeid ning põhjendab nende vajalikkust;</p> <p>5) valmistab kindla protsendilise sisaldusega lahuse, toob näiteid lahustite, lahustuvate ainete ja lahuste kohta ning selgitab lahuste tähtsust looduses ning igapäevaelus;</p> <p>6) lahutab segu, kasutades kohaseid meetodeid;</p> <p>7) põhjendab aineosakeste vastastikmõjuga tahkiste kuju säilivust ja kõvadust, vedelike voolavust ning gaaside lenduvust;</p> <p>8) leiab infot uuritavate ainete, kehade, nähtuste ja protsesside kohta ning hindab allikate usaldusväärsust õpetaja abiga; esitab uurimise tulemusi;</p> <p>9) määrab keha/aine tiheduse.</p>	<p>Põhimõisted: aatom, aatomituum, elektronkate, molekul, puhas aine, segu, lahus, mass, tihedus, liit- ja lihtaine, loodusteaduslik mudel</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erineva soolasisaldusega lahuste omaduste uurimine (tihedus, jäätumistemperatuur), tulemuste analüüs (graafikute tõlgendamine) ning leitud seoste rakendamine (soolase vee külmumistemperatuur, kehade ujuvus) • Etteantud segu (nt merevee) lahutamine koostisosadeks, kasutades setitamist, nõrutamist, filtrimist, aurustamist, destilleerimist • Aine/materjali/keha tiheduse määramine • Molekulide mudelite koostamine, valemite koostamine molekulide mudelite põhjal • Tindi tuvastamine mustast viltpliatsist/markerist kasutades paberkromatograafiat
Loodusnähtused	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) eristab füüsikalisi, keemilisi ja bioloogilisi nähtusi ning toob näiteid nendevaheliste seoste kohta;</p> <p>2) seostab soojusülekanne ja energia muundumise nähtusi looduslike protsesside ning igapäevaeluga;</p> <p>3) toob näiteid energia jäävuse seaduse kehtivuse kohta;</p> <p>4) seostab vee olekute muutuseid sademete tekkega (vihm, lumi, kaste, udu, härmatis);</p> <p>5) selgitab hingamise, põlemise ja fotosünteesi näitel, et keemilistes reaktsioonides energia eraldub või neeldub;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Füüsikalised, keemilised ja bioloogilised nähtused • Liikumine ja kiirus • Energia • Energia liigid • Energia ülekandumine ja muundumine • Soojusülekanne liigid • Keemiline reaktsioon. Fotosüntees <p>Põhimõisted: energia, mehaaniline liikumine, trajektoor, teepikkus, aeg, kiirus, soojusülekanne, soojusjuhtivus, konvektsioon, soojuskiirgus, keemiline reaktsioon, põlemine, hingamine, fotosüntees</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikuva keha kiiruse määramine

<p>6) valib konkreetse nähtuse selgitamiseks sobiva mudeli; 7) mõõdab või määrab liikumise kiirust.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Erinevate materjalide soojenemise ja jahtumise uurimine ning graafiline kujutamine digikeskkonnas • Keemilise reaktsiooni tunnuste uurimine igapäevaseid aineid kasutades • Keemilise energia muundamine elektrienergiaks (nt kartulipatarei) • Organismide hingamise uurimine CO₂ ja O₂ mõõtmise kaudu ümbritsevas keskkonnas digitaalsete andurite ja andmekogujatega • Hapniku eraldumise uurimine digivahenditega fotosünteesil vesikatku näitel • Udu või härmalise tekke uurimine
---	--

Elus ja eluta looduse seosed

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <p>1) kirjeldab elus- ja eluta looduse seoseid süsinikuringe näitel; 2) seostab kohastumusi füüsikaliste ja keemiliste keskkonnatingimustega; 3) analüüsib enda tegevuse võimalikku keskkonnamõju ja ökoloogilist jalajälge; 4) põhjendab energiasäästu vajadust; 5) põhjendab materjalide taaskasutamise olulisust ning pakub materjalide taaskasutamise võimalusi; 6) kaalutleb enda huvide ja võimete sobivust õpingute jätkamiseks loodusteaduste või tehnoloogia erialadel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Süsinikuringe ökosüsteemides • Kohastumine füüsikalise-keemiliste tingimustega/elukeskkonnaga • Inimtegevus, tehnoloogia ja looduslik tasakaal • Energia tarbimine ja materjalide taaskasutamine • Säästev eluviis • Ökoloogiline jalajalg <p>Põhimõisted: süsinikuringe, kohanemine ja kohastumine, kasvuhooneefekt, toote olelusring</p> <p>Soovituslikud praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Süsinikuringe uurimine puu ja puidu näitel, sh puu vanuse määramine aastarõngaste järgi • Kodu või kooliümbruse ökosüsteemide ja pinnamoe uurimine satelliitpiltide abil • Füüsikalise-keemiliste keskkonnatingimuste mõju uurimine lihtsamate loodusteaduslike mudelite abil, sh kasvuhooneefekti simuleerimine • Taimede ja loomade kohastumuslike muutuste uurimine • Ühe toote (näiteks paberi, plastpudeli) olelusringi uurimine • Pere ökoloogilise jalajälje arvutamine ja analüüs